

LO Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Reus Diumenge 6 de Febrer de 1888

Núm. 8468

Any XIII se sumantigall el díu d'avisos i d'informació que es dóna en Reus, en mes. PREUS DE SUSCRIPCIÓ. Pels.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en les principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.

En Barcelona, litografia Mallol, carrer Juncal, 6.

No s'retornen los originals encara que no s'publiquin.

Farmacia Serra La que paga més contribució de la província FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT
Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya

MALALTÍAS DELS ULLS

L'oculista de Tarragona D. J. MIRO accedint gustós a las peticions de sos numerosos clients estableix en Reus una consulta tots los dilluns y divendres de 2 a 5 de la tarde. Consulta: Arrabal Santa Anna, número 1, pis primer, cantonada al carrer Monterols.

Los demés dies en son gabinet de TARRAGONA, de 10 a 12 del matí y de 3 a 5 de la tarda.

ACADEMIA DE TALL

pera Senyoras y Senyoretas baix la advocació de Nostra Senyora del Carme

BIRIGIDA PER LAS

SRTAS. ANDREU Germanas

Carrer de la Mar, 30-2.-Reus.

Les Directores d'aquesta Acadèmia tenen lo gust de participar a las famílies que desde l'2 de Janer del corrent any, queda obert lo cors de TALL, CONFECIÓ y MONTURA de tota classe de prendas de vestir, tant en roba blanca com de color, ab l'esmero y pulcritut que tenen acreditats.

Ensenyansa perfecta y rápida y al alcans de les intel·ligències més limitades, gràcies à lo senzillès de nostre sistema.

Tos Desapareix ràpidament usant lo XEROP SERRA

No conté opí ni morfina, per lo que pot administrarse als noys sens cap perill. Vegis lo prospecte.

Tos FARMACIA SERRA. Oberta tota la nit. Tos

CREMA LÀCTEA ROMEU

Reproductora de la llet

aprobada per la M. Iltre. Acadèmia Mèdica Farmacèutica de Barcelona.

Eficacament recomanada per augmentar la llet á las Mares de família, en cuenta cas-sos s'ha retirat per disgust, fluxitat, etc. Ab son ús, tota mare pot crer a sos fills durant lo temps de la lactancia.

Dipòsit: Farmacia de A. SERRA, Arrabal de Sta. Anna, 80

REUS

Vinyas Americanas

Marcial Ombra (Propietari) Avinguda del ferro-carril, Figueres, (Girona).

Barbats y estiolas en ventas, per milions. — Preus reduits y autenticitat garantizada. Cinch milions d'estiolas, y un millió de barbats do abans si. V. (S)

SECCIÓ DOCTRINAL

La ensenyansa del Dret català EN LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Seguint l'estudi comparatiu de la legislació catalana ab la moderna, lo señor Trias comença la setmana passada sa conferència explicant que abdins con-

trasten també en lo que s'refereix á la enfitensis institució social de bonissims resultats a Catalunya, mirada ab tal desprecí forç d'aquí que s'intenta suprimir en lo projecte de Còdich Civil de 1851, no consignant més que disposicions pera feria desaparixer.

Igual separació ó contradicció s'note, digné, en nostre Dret y l'Dret modern implantat per la revolució francesa y actual filosofia, en lo pertocant á la estimación que s'deu á la situació produïda per lo Dret, ó sia als drets adquirits, ja que mentres lo Dret Català busca la fixesa y duració d'aquests mitjansant la prescripció á llargs plazos, irredimibilitat dels censos, cartas de gracia, etc., en lo Dret modern mirant més lo formalisme, buscant avans que tot la major circulació de la propietat, com si la circulació per si sola fos una riquesa, y exagerant lo principi individualista, concedez tota mena de facilitats á la prescripció de las situacions jurídiques, conseguinte sisís fer aquestas més mogudes y horrosas.

Disparitat y contradicció hi ha també en lo mode d'apreciar y considerar la experientia jurídica, pràctica y popular. Catalunya tenia com é font de dret de extraordinaria importància la costum y la opinio científica dels jurisconsults. Avui se rebutja aquesta y's restreny aquella, com pot venres en lo Còdich Civil del Alonso Martínez, que, al parlar de las possibles reformas que s'hi haurán de fer y en una disposició adicional, diu: «Lo president del Tribunal Suprem y la de las Audiencias territorials enviaran al Ministerio de Gracia y Justicia, al acabar cada any, una Memoria en lo que, referintse als plets de que hagi jutiat dintre l' mateix any las Sales de lo civil, senyalin las deficiencias y dutes que hagi trobat al aplicar aquest Còdich... En vista d'aquests datus, dels progressos realitzats en altres països que són aprofitables en lo nostre y de la jurisprudencia del Tribunal Suprem, la Comissió de Codificació formularà y presentarà al Govern cada den anys las reformas que convinguin introduhir.» De modo que s'parteix exclusivament de la jurisprudència y de la experientia de las legislacions extrangères, oblidantse en materia trascendentíssima de la experientia nacional. Quin respecte s'no esperar que s'hi aguiri, doncs, á nostras lleys? Per altra part la Comissió Codificadora encarregada de la reforma del Còdich Civil se compon de set vocals defensors del dret comú y tant sols de sis representants de les regions atoradas, ab lo que queda demonstrat que s'volgué estinguir aquestas en minoria y que quedessin nostres interessos poc més que abandonats, ja que, además, los sis vocals últims no viuen com los altres á Madrid, quedent debilitada la importància de sa missió per son allonyament del centre.

Y nostre dret què pot esperar del Parlament? se pregunta el señor Trias. «Deixant estadísticos d'aré, pera que no s'pugui considerar apassionada la deducció que 'n tregui' y prenenye per bona una d'alguns anys enrera, de quinze senadors per Catalunya n'hi havia tretsols sis de catalans, y de quaranta-i-vuit diputats, vint-i-vuit de casa, y haurien encare de descontar d'aquests los que son catalans de naixement y han deixat de serlo per afeció y 'ls que son incàpassos d' altre moviment que 'l del sòl' del no.

Veus aquí la obra del centralisme y la tendència que representa en contra de nostre Dret, segí'l señor Trias; y quan s'han aixecat escoles y doctrines en contra dels més reals que aquell centralisme produíx, tan filosòficas, razonables y de sentit comú com la escola històrica y l'regionalisme, se les ha perseguït y sancionat en funció de la seva ideologia.

guides y maltractades, dibentse que era morte aquella y anàrquich aquest. Y l' senyor Trias feu desseguida del regionalisme y de la escola històrica una de les més brillants y hermoses defenses que hem sentit de molt temps ensa.

La escola històrica no ha mort. Han volgut que moris y las teories que l' han contradida han desaparegut, mentre que aquella ha anat guanyant adeptes y obrintse pas. Ahrens digué d' ella «que per compte de buscar l' origen del Dret dintre 'ls principis eterns racionals superiors que forman la naturalesa del home, ha buscat l' origen en sas inclinacions instinctivas inferiores» y avuy de l' Ahrens casibé ningú se'n records, com tampoch se'n recordaria ningú aquí a Espanya d' en Krausse (inspirador d' en Ahrens) si no bagués sigut per las originalitats de sos adeptes madrileny's y per sa indirecte protecció del Estat espanyol. Mentre tant lo programa de la escola històrica s' estudia més cada dia, les millors revistas del Dret li dedican preferent atenció, l' «Archivo Giuridico» li concedeix gran importancia y s' admés avuy ab en De Roso que la escola històrica no s' entrega a sí mateixa, sino que s' fonamenta en la experiència nacional y busca en lo passat consells y reglas pera'l perevenir.

Respecte al regionalisme, començà dihent que, lluny de ser antitetic ab la escola històrica, s' hi amotilla tant que pot dirse que aquesta no es més que'l regionalisme dintre la ciència jurídica, violent, lo mateix la escola històrica que'l regionalisme, acabar ab tota la mena de ficioas que, essent generalment reconegudas, no poden tocar-se ni s' ha d' intentar sa destrucció sense esser tots seguit calificats d'anarquistichs. Anarquistas se'ls diu als regionalistes perque van contra la mentida, perque diuhen que la majoria parlamentaria no es majoria, perque reuegan de la representació, perque no creuhen en la divisió dels poders y afirman que'l govern no es més que un partit ab quefe que cau demunt del país pera explotarlo, perque estiman y volen una patria més gran y noble que la patria desfeta y perduda per la revolució, per aquell egoisme que traspina per tot lo Códich de Napoleó, «et pera regir un bort que mori celíber» segons exacta frase d' en Renan. «¿Abont trobare patriota?... ¿A qui cridareu que ho sigui? Han acabat ab les cases de pagés y ab las honradas famílies, heu fet el travallador industrial pera pververtirlo y negarli l' pà la major part de sa vida. jEn nom de quina patria 'ls cridaren, si ja no 'n tocan!... ide quina família, si l' heu destruïda!... ide quina fossa, si tantsols tenen la fossa comú!»

S' acusa al regionalisme en sa aplicació jurídica de contrariar las corrents unitàries que are's notan, y citan unitats polítiques com Austria Hungria, Bòsia, Amèrica (Sur y Centre), Afîrica, Japó, Xina, Alemania, etc., unitats econòmicas com lo capitalista amo del mercat universal, enfront del travallador socialistich y anarquista que s' extén també per l' Univers. Podrian citar en l' ordre material l' uniformitat de cons-

truccions, de vida, de traço en totes las ciutats del mon y la unitat dels drets del home en tots los països, pero s' ha de tenir en compte que, mentre que una part la ciència no ha dit la última paraula respecte a totes aquestes unitats, per altra poden considerar-se més unitats políticas que jurídicas, y, sobretot, que en totes sent bategar la via regional y en moltes s' ha conservat en lo terreno del Dret la diversitat de legislació. Lo regionalisme pot y es contrari d' unitats destructoras de las diversitats naturals y respectables en tots los ordres de la vida, pero no s' oposa may a la tendencia generalisadora que de la mateixa manera que s' fa de Suissa lo centre de totes las ideas universals, ab tot y conservar los caràcters de totes las comarcas que dintre d' elle s' hi troben, avans Catalunya, respectant fortament las legislacions civils, produït moviments universals, en lo mercantil per mitj del Consulat de mar; en lo Dret, per esser catala Sant Ramon de Penyafort, y en la política, per la ordre de redempcio d' esclaus «No ns oposém, donchs, a las tendencias universals; volém respecte a nostre Dret y, no compremés com essent possible en l' ordre internacional juntar-se diferents Estats ab un tractat que 'la lliga temporalment y que s' prorroga y perfeciona, segons los resultats, no sia a Espanya factible juntar-se las diferentes nacionilitats ab idèntica forma y pera 'ls efectes del progrés y ordre interior.»

Se diu també, en contra del regionalisme y de las institucions civils catalanes, que nosaltres, que som uns mercachifles, nos oposém a las aspiracions mercantils de la època perque volém y estimém nostra legislació, y 'ls que això diuhem confonen lo Dret privat comú y'l Dret privat mercantil, sociològich l' un, individualista l' altre, sense compendre 'ls detractors del regionalisme que barrejar la familia y la propietat ab los contractes es perturbar aquella. S' us objecta també, acusatnos de que volém petrifiar las institucions civils conservant lo Dret comú dels primers temps del cristianisme y l' Dret de la època mijana, parlant d' un progrés en la ciència jurídica que no es eert, y no saben veure en las aspiracions regionalistes una cuestió de llegitimitat, donchs entre las innovacions que portà la revolució, que no han donat més que un resultat negatiu y 'l Dret propi necessitat de reforma, pero ab gran ventaja, es millor en l' vegadas decantarse cap a n' aquest que admetre lo Dret modern, que diguin lo que vulgat los defensors, sols una institució nova 'ns ha portat que sigui lloable; la propietat inmaterial, ab escrivir ab

Y per acabar, afegí l' senyor Trias, se diu que la legislació civil antiga tal com avuy està recopilada es un caos y que la moderna resulta clarissima per estar en forma de Códich científicamente ordenat. Admetemho, més ha d' admeters també que s' exagera molt respecte a les incertituts y contradiccions de les lleys antigues y que es objecció més aviat filla de la rutina que de la veritat. Es argument d' advocat de

cas de marge, à qui li es difícil trobar l' esperit de la ley y fàcil citar y aplicar l' article del Códich. No es objecció forte en contra del regionalisme y de la legislació antiga, perque aquesta, que s' ha solidat pel transcorre dels sigles, es tot un sistema que s' fonamenta en una unitat moral interna molt més respectable que la unitat externa dels còdichs. Te en son favor la mateixa cuestió de llegitimitat de que han parlat ja, es un dret que se aprén dels pares, que s' liegeix en los capítols matrimoniels de la famili, que se sap de memoria per el poble y que s' perpetua per tradició. Es un dret que troba la vida en las entranyas del país y no es pèra ell estrany com lo dels Còdichs.

F. R.

CRÒNICA

OBSERVACIONS METEOROLÒGICAS
del dia 5 de Febrer de 1898.
FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d'obser-vació	BARÓMETRE aneroidé	GRAU de humi-tat	PLUIA en 24 hores	AYGUA en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER-PU- BLICAR
9 m. 3 t.	767	63	'	67	Ras	
	750					

HORAS d'obser-vació	TEMPERATURAS			VENTS		NUVELS
	Maxima	Minim.	Term. tipo	direccio	classe	can
9 m. 3 t.	Sol. 27	6	80	N	8	63
	Sombra 16	6	80	E	8	Cumul. 83

ANOTACIÓ en les quals nos ha estat atès amb

Sessió del Ajuntament

Baix la Presidència del Tinent d' Alcalde D. Emili Vallvé y ab assistència dels regidors señors Briansó, Vergés, Navàs, Güell, Pallejà, Jordà, Nougués, Romero y Alimbau, tingué lloc a un quart de vuit del vespre d' uns d' ahir, divendres, la de segona convocatòria corresponent a la setmana que acaba avuy.

Se llegí y quedà aprovada l' acta de la anterior. Se donà compte de que fet l' extracte de las disposicions contingudes en los B. O. de la província de la passada setmana no n' resultava cap d' interès pera la Exma. Corporació.

Passà a la comisió de Hacienda una comunicació dels señors Fumaña y C., solicitant la transferència a favor de don Anton Serra dels crèdits que te aquella societat contra l' Ajuntament.

S' acordà autorisar al mestre senyor Laguna pera obrir en la escola una classe nocturna d' adults gràtuita, ab ensols la y abiqui y societats sans presons.

S' aprova los dictámens de Foment referent a obres particulars, emitits a las solicitudes de doanya Maria Montagut, don Marià Vilar y donya Antonia Magdalena.

S' aprèbà l' expedient d' exemptió del servei militar del minyó Salvador Moliné Gual.

(Tercer) (22)

Aplech de treballs regionalistes

DISCURS
legít per don Ferran Girbal y Jaume en la inauguració de la secció de Bellas Arts del Centre Escolar Catalánista.

Aquelles planicies no s' acabaven mai; teixint se vey a al fi de tot, allà lluny, que apena hi arribava la vista, una ratlla plomosa, esfumida, que n' diuhen la sierra.

Lo més notable que hi ha a Valladolid, patrìa de Felip II, es de que desseguit vos parlan del campo grande; uns jardins públichs especie de Park que no tenen prou boca per alabados. Vos parlen del Campo Grande fins a cansarvos; pero si per casualitat pregunten qui 'ls hi ha fet, vos dirán ab recansa que un jardiner català.

Lo Museo es modelo de museos mal distribuits, perque fa tres anys que l' govern te de ferhi obra, y les obres no s' fan y 's objectes están apilonats, amagatzemats, com a casa del drapsyre.

La Universitat, junt ab la de Salamanca, no té altre objecte que aprobar a tothom; y sis i te alguna vida, trista y rustrera, gracies a uns recomanats que cada Juny y Setembre baixan de Madrid per pendre títols.

Dos ó tres edificis hi ha notables, un d' ells l' antic convent de Sant Gregori, reconstruit pel govern y que serveix d' oficines del Estat.

Desde allí vaig anar a Simancas, vila de mil habitants, en qual històrich castell hi ha l' célebre Arxiu. S' entra com fa 400 anys, per pont de balassa, y la

entrada y tot lo monument tenen un ayre tétrich, fosch, que recorda la Inquisició y 'ls terribles càstichs, empresonaments y morts misterioses del temps d' aquell Felip II de qui, segons tradició, aquella fortalesa fou instrument poderós per molt-s de sas cruhentes venjançes. Allí hi ha habitacions reduïdes, ab reixas colossals, parets de deu pams de gruixa y dòble porta, ahont lo ser que hi fos tancat podrà darse per enterrat; ni la veu s' escapa d' aquelles presons. En una de las tals fou assassinat cert bisbe...

Les historias ó rondalles que s' contan de drames horribles passats en aquell lloc, son nombrosas, y si l' una esgarrifosa l' altra més. Recorreguent las estancies d' aquella mansió tenebrosa y abrumadora venen constantment a la imaginació los recorts del poh. Las estenalles, lo ferro rubent, y per últim, l' auto de fe, símbol del fanatisme sens entranyas, universal durant tant sigles.

Lo caudal de volums, documents y pergamins (que no recordo á qui nombre arriben) que allí s' conservan (no gayre bé), es considerable. Y dich que no s' conservan gayre bé perque están la majoria en prestatges de mahó ó rajola emblanquinada, casi empotrats a la paret, y com per l' antiguitat del edifici es de creure que las goteras y filtracions han de ferse sentir, la humitat deu influir perniciosament en los pergamins y papers que representen la constatació de centenars de feits històrichs importants, lo senyor Arxivier, que m' sembla molt amable y dorte, se queixa del poch foment y protecció del Gobierno... Fins feya poch, documents com las celeberrimes cuentas del Gran Capità havien estat al alcans de totes las manx, fins que, deteriorats pel ròssec, s' anavan trencant. Quan jo

vaig veure aquellas cuentas, estaven sota 'ls vidres d una vitrina, qso enea són el

Al sortir d' allí, vaig girarme algunes vegades. En aquells voltants no hi ha cases ni s' coneix que hi haja ànima viventa. Era al caure la tarde, y en aquella quietut solemne del cap-vespre, com lo temps no ha canviat ni esfigit res que desentoní ab lo severissim castell, me semblava que per aquella carretera havia de baixar lo mateix Felip II en persona y tota la seva escolta... y vaig sentir passos de caballs. Eran tres ó quatre cadets, que, montats, escoltaban un cotxe que conduïa tres ó quatre... mujeres, ab les quals, aprofitant lo vespre y esser Simancas un xich distanc de Valladolid, s' anavan a correr una juerga.

Passo a parlar de Salamanca.

Un escriptor castellà, y dels mes castissos y celebrats en literatura contemporànea (1) parla detingudament de Sa'amanca vegetal, ab sa triple ó cuàdrople vista d' arqueòlech, historiayre, poeta y prosista de gran amenitat descriptiva, un cùmú de bellesas arqueològicas é històricas y típicas de localitat, bellesas de cel y de terra que je ne he sabut veuréhi may ni siquiera rebazine la meyiat de la meyist.

Això s' comprén, perque 'l propòsit de dit autor era desfollar la costüm d' estiuhejar en terra estrangera (2) y essent aixís li convenia callar-se tot le lleig de sas impresions, que alguna n' tindria de desagradable.

Tal vegada las seves poéticas y brillants descripcions, aquell gracejo natural que li concedeixen Valencia en lo pròleg d' una de sas obres va ser causa de (1) D. Pedro A. de Alarcón de la Rosa. Al castellà com a escritor, fill de Guadix (Granada). sus y estabades (2) V. la citada obra, pag. 335, 2. edició, 1898.

